

XXXII. ÉVFOLYAM 2. SZÁM · 2022. MÁRCIUS · ÜNNEPI SZÁM

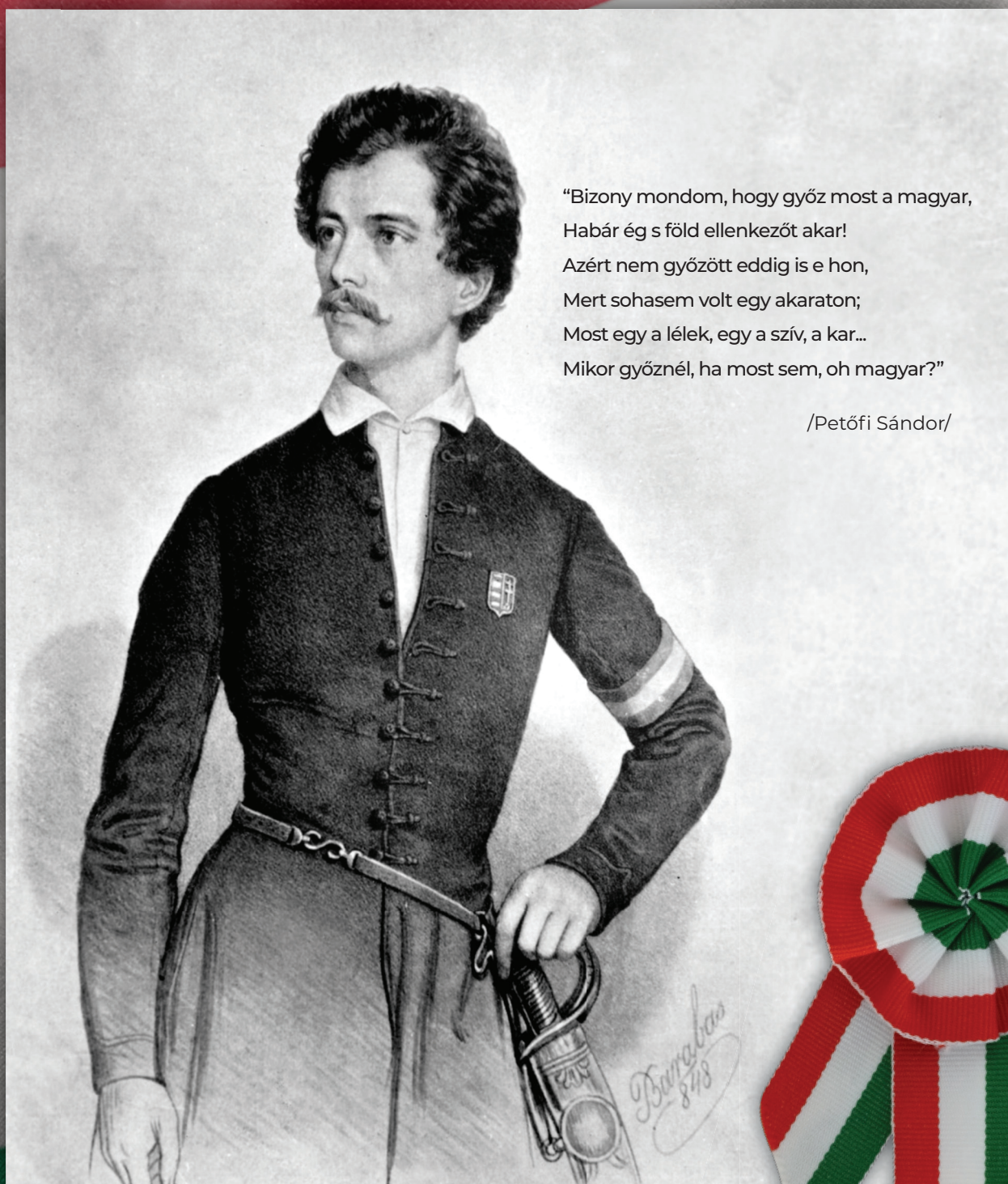

ALSÓNÉMEDI HÍRMONDÓ

ALSÓNÉMEDI
Közösség, biztonság, otthon.

ALSÓNÉMEDI NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK ÉS KÉPVISELŐTESTÜLETÉNEK
INGYENES TÁJÉKOZTATÓ ÉS KULTURÁLIS FOLYÓIRATA

"Bizony mondom, hogy győz most a magyar,
Habár ég s föld ellenkezőt akar!
Azért nem győzött eddig is e hon,
Mert sohasem volt egy akaraton;
Most egy a lélek, egy a szív, a kar...
Mikor győznél, ha most sem, oh magyar?"

/Petőfi Sándor/

Lapok Petőfi Sándor 1848-as naplójából

Pest, március 15-én 1848.

Szabad a sajtó! ... – Ha tudnám, hogy a hazának nem lesz rám szüksége, szívembe mártanám kardomat, s úgy írnám le haldokolva, piros véremmel e szavakat, hogy itt álljanak a piros betűk, mint a szabadság hajnalsugarai. Ma született a magyar szabadság, mert ma esett le a sajtórul a bilincs ... Vagy van olyan együgyű, ki azt képzelje, hogy szabad sajtó nélkül lehet bármely nemzetnek szabadsága?

Üdvez légy születésed napján, magyar szabadság! először is én üdvözöllek, ki imádkoztam és küzdöttem érte, üdvözöllek oly magas örömmel, a milyen mély volt fájdalom, midőn nélkülöztünk tégedet!

Oh szabadságunk, édes kedves újszülött, légy hosszú életű e földön, élj addig, míg csak él egy magyar; ha nemzetünk utolsó fia meghal, borulj rá szemfedő gyanánt ... s ha előbb jön rád a halál, ránts magaddal sírodba az egész nemzetet, mert tovább élnie nélküled gyalázat lesz, veled halnia pedig dicsőség! Ezzel köszöntlek, ez legyen útravalód az életben. Élj boldogul! nem kívánom, hogy ne találkozzál vészekkel pályádon, mert az örökké nyugodt élet félhalál, de legyen mindig férfierőd a vészen diadalmaskodni!

Pest, március 17. 1848.

Egyszerre leszakadt az ég a földre, jelenné lett a jövő ... a forradalom kitört Olaszországban!

Amint nézték a jövődömondók a gyermek Jézust a jászolban, oly lelkesedéssel és áhítattal néztem én ezen új meteort, ezen délifényt, mely születésekor is nagyobb szerű volt minden éjszaki fénynél, s melyről meg volt írva lelkemben, hogy be fogja utazni a világot. És úgy lőn. Olaszországban tölté gyermekeségét, vándorolt fölfelé, egyszerre Párizsban termett, mint férfi, onnan kikergette Lajos Fülöpöt, miként Krisztus az adóvevőket Jeruzsálem templomából. Oh mikor meghallottam, hogy Lajos Fülöpöt elűzték s Franciaország respublica! Egy Pesttől távoleső megyében utaztam, és ott egy fogadóban lepte ... rohanta meg e hír szívemet, fejemet, lelkemet, idegeimet.

– Vive le république! – kiálték föl, aztán némán merően álltam, de égve mint egy lángoszlop. A mint eszméletemet visszanyertem, egy aggodalom kezdett bántani – a jelszó ki van kiáltva, gondolám, ki tudja, mi nem történt vagy történik, míg én hazakerék! Nékülem kezdődjék a forradalom? Hah! Nyakrafőre siettem a fővárosba ... reszketve, lélekzet nélkül értem haza ... Általános volt a lelkesedés, de még semmi sem történt ... Nagyot lélekzettem, mint a bűvár, midőn a víz alól fölmerül. A forradalom lángja becsapott Németországba, egyre tovább harapózott, végre Bécsre is folygújtotta, Bécsre! ... és mi folyvást lelkesedtünk ugyan, de nem mozdultunk. Az országgyűlés igen szépeket beszélt, de a beszéd bármilyen szép, csak beszéd és nem tett. Pesten március 14-én az ellenzéki kör gyűlést tartott, mely ősi szokás szerint eredménytelenül oszlott szét. E gyűlésben indítványoztatott, hogy a tizenkét pont petitióképpen fölnyújtassák a királynak, még pedig rögtön, de az akkor virágzott táblabírói szellem Pontiusból Pilátushoz akarta vinni a dolgot, úgy hogy valamikor a huszadik században lett volna vége. Egyébiránt jó, hogy így történt ... micsoda nyomorúság, kérni akarni, midőn az idő arra int, hogy követelnei kell, nem papirossal lépni a trón elé, hanem karddal! A fejedelmek úgy sem adnak soha semmit, azoktól a mit akarunk, el kell venni. Az éj nagy részét ébren töltöttem, feleségemmel együtt, bátor, lelkesítő, imádott kis feleségemmel együtt, ki mindig buzdítólag áll gondolataim, terveim előtt, mint a hadsereg előtt a magasra emelt zászló. Azon tanácskoztunk, mit kell tenni? mert az határozottan állt előttünk, hogy tenni kell és mingyárt holnap ... hátha holnapután már késő lesz! Logikailag a forradalom legelső lépése és egyszersmind főkötelessége szabaddá tenni a sajtót ... azt fogjuk tenni! a többi istenre bízom és azokra, kik rendelve vannak, hogy a kezdeteket folytassák; én csak arra vagyok hivatva, hogy az első lökést tegyem. Holnap ki kell vívnunk a sajtószabadságot! és ha lelövöldöznek? Isten neki, ki várhat ennél szebb halált? E gondolatokkal aludtam el. Korán reggel az ifjak kávéházába siettem. Az úton Vasvári Pállal találkoztam, mondta neki, hogy menjen Jókaihoz, s ott várjanak meg együtt engemet. A kávéházban még csak néhány fiatal ember volt, kik nagy bánattal politizáltak. Bulyovszky Gyulát, ki közöttük volt meghíttam Jókaihoz, a többieknek meghagytam, hogy az érkezőket tartsák itt, míg vissza nem jövünk. Hazamenvén, előadtam szándékomat a sajtó rögtöni felszabadításáról. Társaim beleegyeztek. Bulyovszky és Jókai proclamatiót szerkesztettek, Vasvári és én föl s alá jártunk a szobában. Vasvári az én botommal hadonázott, nem tudva, hogy szurony van benne; egyszerre kiröpült a szurony egyenesen Bécs felé, a nélkül, hogy valamelyikünket megsértett volna.

– Jó jel! kiáltánk föl egyhangúlag.

Lelkesedéssel és a sors iránti bizalommal mentünk vissza a kávéházba, mely már tele volt ifjakkal. Jókai a proclamatiót olvasta fel, én *Nemzeti dalomat* szavaltam el; mind a kettő riadó tetszéssel fogadtott.

(A *Nemzeti dal* két nappal előbb, március 13-kán írtam, azon lakomára, melyet az ifjúság március 19-kén akart adni, mely azonban az eddigi események következtében szükségtelenné válván, elmarad. Míg én az egyik asztalnál a nemzeti dal írtam, feleségem a másik asztalnál nemzeti fejkötőt varrt magának.)

A kávéházban azon határoztuk, hogy sorra járjuk az egyetemi ifjúságot, s majd teljes erővel kezdjük meg a nagy munkát. Először az orvosokhoz mentünk. Szakadt az eső, a mint az utcára léptünk, s ez egész

késő estig tartott, de a lelkesedés olyan, mint a görögtűz: a víz nem olthatja el. Az orvosi egyetem udvarában ismét fölolvasta Jókai a proclamatiót és én elmondtam a *Nemzeti dalt*.

Innen a mérnökökhöz, ezektől a seminariumba a jogászokhoz vonult a számban és lelkesedésben egyaránt percenként növekedő sereg. A seminarium csarnokában élénk állott egy professor és ezt mondta nagy pathosszal:

– Urak, a törvény nevében!

Többi szavait elnyelte a sokaság mennydörgő kiáltása, s a tisztelt tanár többé nem juthatván szóhoz, szépen elkotródott. A jogászok rohantak ki az utcára, hogy velünk egyesüljenek. Közülük Vidacs emelt szót, elmondta, hogy professoraik a tartandó lakomában részvételt eltiltották kicsapási büntetés mellett. Kacaj és bosszankodó kifakadások a hallgatóságban. De a lakoma már csak mellékes dolog volt. Jókai ismét fölolvatta a proclamatiót s a tizenkét pontot, s én velem elszavaltatták a *Nemzeti dalt*. Mindkettőt fanatikus lelkesedéssel fogadták s a refrainban előjövő „esküszünk”-öt mindannyiszor visszaharsogta az egész sereg, mely a téren állt.

– Most menjünk egy censorhoz, és vele írassuk alá a proclamatiót és a *Nemzeti dalt*! kiáltott valaki.

– Censorhoz nem megyünk, feleltem, nem ismerünk többé censort, el egyenesen a nyomdába!

Mingyárt beleegyeztek és követtek.

Landerer nyomdája legközelebb volt hozzánk, oda mentünk. Jókait, Vasvárit, Vidacsot és engem neveztek ki küldötteknek, hogy a sajtót lefoglaljuk. Mi megtettük azt a nép nevében, s a tizenkét pontot és a nemzeti dalt rögtön nyomni kezdték. Ez alatt kinn lelkesítő beszédek tartottak Egresi Gábor, Degré, Vasvári, Jókai stb. Dél felé elkészültek a nyomtatványok, s ezrenként osztattak szét a nép között, mely azokat részeg örömmel kapkodta. Délután három órára gyűlést hirdettünk a múzeum terére, s a sokaság eloszlott. A szakadó eső dacára mintegy 10.000 ember gyűlt a múzeum elé, honnan a közhatározat szerint a városházához mentünk, hogy a tizenkét pontot magokénak vallják a polgárok is, és velünk egyesüljenek. A tanácsterem megnyílt, s megtelt néppel, először. Rövid tanácskozás után a polgárság nevében aláírta a polgármester a tizenkét pontot, s az alatt álló sokaságnak az ablakból lemutatta. Óriási kitörése a lelkesedésnek! ... Egyszerre az a hír szárnyal, hogy katonaság jön ... körülnéztem, hogy az arkokat vizsgáljam, egyetlen egy ijedt arcot sem láttam ... minden ajkon e kiáltás: fegyvert! fegyvert! Ezen, különben alaptalan hír, oly fölindulást okozott, hogy Nyári Pál és Klauzál tovább beszéltek egy óránál, a nélkül, hogy beszédeikből egy-egy töredék mondatnál többet hallottunk volna. Budára, Budára! – a helytartótanácshoz! ... nyitassuk meg Stancsics börtönét!

Ezek voltak a nép leginkább és legtöbbször hallható kiáltásai. Végre választmány neveztetett ki Budára szín alatt menendő, s a helytartótanácsot felszólítandó, hogy a cenzurát rögtön eltörölje, Stancsicsot szabadon bocsássa, s a katonaságnak rendeletet adjon, miszerint ügyeinkbe semmi be ne avatkozzék. A választmány tagjai: Egresi Sámuel, Gyurkovics Máté, Irányi Dániel, Irinyi József, Kacsokovics Lajos, Klauzál Gábor, Molnár György, Nyári Pál, Petőfi Sándor, Rottenbiller Leopold, Staffenberger István, Tót Gáspár, Vasvári Pál. A választmány legalább 20.000 ember kíséretében fölment Budára a helytartótanácsához és előadta kívánatait. A nagyméltóságú helytartótanács sápadt vala és reszketni méltóztatott, és öt percnyi tanácskozás után mindenbe beleegyezett. A katonaságnak kiadatott a tétlenség iránt a rendelet, a censura eltöröltetett, Stancsics börtönajtaja megnyílt. A rab író diadallal hozta át a töméntelen sokaság Pestre.

Ez volt március 15-ike. Eredményei olyanok, melyek e napot örökre emlékeztetéssé teszik a magyar történetben.

Az ünnepi mellékletet összeállította:
Bálint István János

BIZONY MONDOM, HOGY GYŐZ MOST A MAGYAR...

Bizony mondom, hogy győz most a magyar,
Habár ég s föld ellenkezőt akar!
Azért nem győzött eddig is e hon,
Mert sohasem volt egy akaraton;
Most egy a lélek, egy a szív, a kar...
Mikor győznél, ha most sem, oh magyar?

Egy ember a haza, s ez halni kész,
S ezért, oh népem, ép ezért megélsz,
S dicső lesz élted, boldog és szabad,
Amilyen senkié a nap alatt!
S én bátran állom a csaták tüzeit,
Tudom, hogy a golyó nekem nem vét,
Tudom, hogy a sors őriz engemet,
Hogy engemet megölni nem lehet,
Mert én leszek, nekem kell lenni, ki
Ha elleninket mind a föld fedi,
Megéneklek majd diadalmadat,
Szabadság, és a szent halottakat,
Akiknek vére volt keresztvized,
S halálhőrgése bölcsőenedek;
Meg kell, hogy érjem azt a szép napot,
Midőn áldásodat reánk adod,
S mi annyi átokteljes év után
Sirunk, mosolygunk, az öröm mián,
Midőn, mit eltört láncunk ad, a nesz
Egy szabad nemzet imádsága lesz!
Meg kell, hogy érjem azt a nagy napot,
Amelyért lantom s kardom fáradozt!

Marosvásárhely, 1849. március 6 - 7.

ALSÓNÉMEDI HÍRMONDÓ

Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának és Képviselő-testületének ingyenes tájékoztató és kulturális folyóirata: ISSN: 2063-0072. Felelős szerkesztő: dr. Tüske Zoltán polgármester. Szerkesztőbizottság elnöke: dr. György Balázs, a Pénzügyi, Jogi, Ügyrendi és Tájékoztató Bizottság elnöke. A szerkesztőbizottság tagjai: Bálint István János, Győrvári István Lászlóné, Jobbágy Ilona, Dr. Nagy Vilmos, Szabó Éva, Török Lajosné. Elérhetőség, hirdetésfelvétel: Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala, 2351 Alsónémedi, Fő út 58. Győrvári István Lászlóné Tel.: 06-29/337-101/11; Fax: 06-29/337-250, e-mail: alsonemedi@alsonemedi.hu - Felelős kiadó: Pressman Nyomdaipari Bt. Nyomdai előkészítés: Pressman Nyomdaipari Bt., Dabas. 2371 Dabas, Rozmaring u. 22. (www.pressman.hu, info@pressman.hu). Terjeszti: Alsónémedi Nagyközség Önkormányzata. A cikkeket e-mailen vagy személyesen lehet eljuttatni a Polgármesteri Hivatal Titkárságára. Beküldött fotókat és kéziratokat nem őrzünk meg! Lapzártáról és a megjelenés tervezett időpontjairól a település honlapján találunk információt (www.alsonemedi.hu/hirmondo). Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a lapzárta után beérkezett cikkeket a nyomdai határidők miatt csak a soron következő lapszámban van módunkban megjeleníteni. A hirdetések tartalmáért minden felelősség a hirdetőt terheli

Március 15. **Meghívó**

Tisztelettel meghívjuk
az 1848-1849. évi forradalom és szabadságharc
174. évfordulójára rendezett községi ünnepségünkre!

Ünnepi beszédet mond:

Dr. Tüske Zoltán polgármester

Helyszín: Alsónémedi, Szabadság tér

Időpont: 2022. március 15. 11 óra

Ünnepi program

- 8.00 óra – Zenés ébresztő a faluban a Varga Bandddel
- 10.00 óra – Ünnepi Szentmise, Istentisztelet a község templomaiban
- 10.45 óra – Koszorúzás mártírjaink Kossuth Lajos utcai emléktáblájánál
- 11.00 óra – Községi Ünnepség a Szabadság téren

Az ünnepi műsort a Széchenyi István Általános Iskola 7. osztályos tanulói adják. Felkészítő pedagógusok: Cziliné Csóli Tímea, Szűcs Veronika, Benkó Péter. Közreműködik a Boróka Néptáncsoport Szarka Ágnes vezetésével valamint a Dabasi Hagyományőrző Honvédtűzér Alapítvány.

Kérjük, hogy koszorúzási szándékát időben jelezze a Polgármesteri Hivatal titkárságán!

